הִלְכוֹת סֻכָּה סִימָן תרלט

ס בְּרֵישָׁא שָׁם דַּף כ״ט (ע״א). ע שָׁם בְּבְרֵישָׁא.

(לו) וִיקַדֵּשׁ בַּסֻּכָּה [כְּדֵי] שֶׁיֹּאמַר זְמַן עַל הַסֻּכָּה (תרומת הדשן (מ״ם) סימן צ״ה): ו (לו) * ס הָיָה אוֹכֵל בַּסֻּכָּה וְיָרְדוּ גְּשָׁמִים וְהָלַךְ לְבֵיתוֹ, וּפָסְקוּ הַגְּשָׁמִים, אֵין מַחֲזִירִין אוֹתוֹ לַחֲזֹר לַסֻּכָּה (לח) עַד שֶׁיִּגְמֹר סְעוּדָתוֹ: ז (לט) ע הָיָה יָשֵׁן וְיָרְדוּ גְּשָׁמִים בַּלַּיְלָה וְנִכְנַס לְתוֹךְ הַבַּיִת, וּפָסְקוּ הַגְּשָׁמִים, (מ) אֵין (טו) מַטְרִיחִין אוֹתוֹ (מא) לַחֲזֹר לַסֻּכָּה כָּל אוֹתוֹ הַלַּיְלָה, אֶלָּא (מב) יָשֵׁן בְּבֵיתוֹ עַד שֶׁיַּעֲלֶה עַמּוּד הַשַּׁחַר.

שַׁעֲרֵי תְּשׁוּבָה

(ס״ק כד) וּפְרִי מִגְדִּים (משׁ״ז ס״ק יז) **לֹא הִזְכִּירוּ שִׁעוּר חֲצוֹת**, רַק כְּשָׁעָה אוֹ שְׁתַּיִם, וְאִם לֹא פָּסְקוּ, יַעֲשֶׂה אָז קִדּוּשׁ בַּסֻּכָּה כְּמוֹ שֶׁכָּתַב הָרַמ״א: **(לו) וְיִקַּדֵּשׁ בַּסֻּכָּה כְּדֵי שֶׁיֹּאמַר זְמַן וְכוּ׳.** רְצוֹנוֹ לוֹמַר דִּלְכְאוֹרָה הָיָה לוֹ לַעֲשׂוֹת בְּהִפּוּךְ, שֶׁיְּקַדֵּשׁ בַּבַּיִת וְיֹאמַר גַּם כֵּן שָׁם בְּרָכַת שֶׁהֶחֱיָנוּ לַזְּמַן הַזֶּה וְיֹאכַל כָּל סְעוּדָתוֹ שָׁם, וְרַק בְּסִיּוּם הַסְּעוּדָה יִכְנֹס לַסֻּכָּה וְיֹאכַל כַּזַּיִת שָׁם, אֶלָּא דִּבְזֶה הָיָה צָרִיךְ לְבָרֵךְ עוֹד בְּרָכַת זְמַן מְשׁוּם סֻכָּה, וְאֵין נָכוֹן לְהַרְבּוֹת בִּבְרָכוֹת, לָכֵן טוֹב יוֹתֵר שֶׁיְּקַדֵּשׁ מִתְּחִלָּה בַּסֻּכָּה וְיִהְיֶה קָאֵי בִּרְכַת זְמַן עַל הַסֻּכָּה גַּם כֵּן [דַּאֲפִלּוּ אִם נַיְמָא דְּפָטוּר אָז מִסֻּכָּה, מִכָּל מָקוֹם יוֹצֵא בָּזֶה, דְּלֹא גָּרְעַ דָּבָר זֶה מֵאִלּוּ בָּרַךְ שֶׁהֶחֱיָנוּ בְּחֹל בְּשָׁעַת עֲשִׂיָּה בַּסֻּכָּה דְּיוֹצֵא בָּזֶה], וְיֹאכַל בַּסֻּכָּה כַּזַּיִת, וּשְׁאָר סְעוּדָתוֹ יֹאכַל בְּבֵיתוֹ. וְאִם פָּסְקוּ הַגְּשָׁמִים, (סמ) אֲפִלּוּ כְּבָר בֵּרַךְ בְּרָכַת הַמָּזוֹן עַל אֲכִילָה הַקּוֹדֶמֶת, צָרִיךְ לֶאֱכֹל עוֹד הַפַּעַם (סט) כְּשִׁעוּר בֵּיצָה וּמְעַט יוֹתֵר בַּסֻּכָּה, כְּדֵי לָצֵאת דַּעַת הַפּוֹסְקִים דִּסְבִירָא לְהוּ דְּאֵינוֹ יוֹצֵא בְּמַה שֶׁאָכַל בְּעֵת הַגֶּשֶׁם. (ע) וְהוּא כְּשֶׁעָדַיִן לֹא שָׂבַע, אֲבָל אִם כְּבָר שָׂבַע אֵין צָרִיךְ לָקוּם מִן הַמִּטָּה, דְּאִם מִצְטַעֵר חַיָּב, הֲרֵי כְּבָר יָצָא בַּאֲכִילָתוֹ, וְאִם מִצְטַעֵר פָּטוּר, אֵין צָרִיךְ לָקוּם מִן הַמִּטָּה כַּמְבֹאָר בְּסָעִיף ז׳. וּמַה שֶּׁכָּתַב הָרַמ״א לַיְלָה רִאשׁוֹנָה, דִּבְלַיְלָה הַשֵּׁנִיָּה (עפ) מְקַדֵּשׁ בְּבֵיתוֹ וְיָבֹרְךְ זְמַן עַל יוֹם טוֹב וְיֹאכַל סְעוּדָתוֹ, וּבְסוֹף הַסְּעוּדָה יֹאכַל כַּזַּיִת בַּסֻּכָּה וְלֹא יְבָרֵךְ לֵישֵׁב בַּסֻּכָּה, וְגַם לֹא יְבָרֵךְ שֶׁהֶחֱיָנוּ עַל הַסֻּכָּה, וְיִסְמֹךְ בָּזֶה עַל שֶׁהֶחֱיָנוּ שֶׁבֵּרַךְ בְּלֵיל רִאשׁוֹן. (עג) [א]וּלְכַתְּחִלָּה טוֹב לְהַמְתִּין גַּם בְּלַיְלָה שְׁנִיָּה מְעַט עַד שֶׁיִּפְסְקוּ הַגְּשָׁמִים. וְאִם אָכַל בְּבֵיתוֹ, וְרַק כַּזַּיִת בְּסוֹף הַסְּעוּדָה בַּסֻּכָּה כַּאֲשֶׁר כָּתַבְנוּ, [ב]וְאַחַר כָּךְ פָּסְקוּ הַגְּשָׁמִים, צָרִיךְ לְכָנֵס לַסֻּכָּה וְלֶאֱכֹל כְּשִׁעוּר דְּהַיְנוּ יוֹתֵר מִכַּבֵּיצָה וּלְבָרֵךְ לֵישֵׁב בַּסֻּכָּה [אַחֲרוֹנִים]. וְעַיִן לְקַמָּן בְּסִימָן תר״מ סָעִיף ד׳ (ס״ק טו) מָה שֶׁכָּתַבְנוּ שָׁם בְּעִנְיָן זֶה: ו (לז) **הָיָה אוֹכֵל בַּסֻּכָּה.** הוּא הַדִּין (עד) כְּשֶׁהָיוּ יוֹרְדִין גְּשָׁמִים כְּשֶׁהָיָה בְּבֵיתוֹ וְאָכַל בְּבֵיתוֹ, אֵין צָרִיךְ לִפְסֹק סְעוּדָתוֹ בְּבֵיתוֹ אֶלָּא גּוֹמֵר בְּבֵיתוֹ: **(לח) עַד שֶׁיִּגְמֹר סְעוּדָתוֹ.** אֲבָל אִם לֹא יָשַׁב עֲדַיִן לֶאֱכֹל בְּבֵיתוֹ, (עה) אַף שֶׁפָּסַק מִלֶּאֱכֹל בַּסֻּכָּה וְהָלַךְ לְבֵיתוֹ, צָרִיךְ לַחֲזֹר לַסֻּכָּה אִם פָּסְקוּ הַגְּשָׁמִים: ז (לט) **הָיָה יָשֵׁן וְיָרְדוּ גְּשָׁמִים וְכוּ׳.** וְהוּא הַדִּין כְּשֶׁהָיָה יָשֵׁן בְּתְחִלַּת הַלַּיְלָה בְּבֵיתוֹ מֻחְמַת גְּשָׁמִים וּפָסְקוּ [חַיֵּי אָדָם (כלל קמז ס״ח)]: (מ) **אֵין מַטְרִיחִין אוֹתוֹ וְכוּ׳.** [ג]וְדַוְקָא (עו) כְּשֶׁשָּׁכַב כְּבָר, אֲבָל אִם עֲדַיִן לֹא שָׁכַב, (עז) יַחֲזֹר לַסֻּכָּה [מָגֵן אַבְרָהָם (ס״ק טז)]. וּבְסֵפֶר בִּגְדֵי יֶשַׁע וְכֵן בְּמַאֲמַר מָרְדְּכַי (סק״ז) מִסְתַּפְקִים בָּזֶה, אֲחֵרֵי שֶׁכְּבָר הָיָה לוֹ טִרְחָה לְהַכְנִיס הַכֵּרִים וּכְסָתוֹת לְתוֹךְ הַבַּיִת, אֶפְשָׁר שֶׁלֹּא הִטְרִיחוּ לַחֲזֹר וּלְהַעֲלוֹתָם: **(מא) לַחֲזֹר לַסֻּכָּה.** וְהוּא הַדִּין מִי שֶׁשּׁוֹכֵב בַּסֻּכָּה שֵׁשׁ לָהּ לְעִטִּי״ן וּבְשָׁעַת הַגְּשָׁמִים סָגְרוּ אוֹתָן, וְאַחַר כָּךְ פָּסַק הַגֶּשֶׁם, נִרְאֶה (עמ) שֶׁאֵין צָרִיךְ לַעֲלוֹת עַל הַסֻּכָּךְ לִפְתֹּחַ הַלְּעִטִּי״ן שֶׁסָּתַם בְּשָׁעַת הַגְּשָׁמִים, אֲבָל אִם יָכוֹל לִפְתֹּחַם בַּסֻּכָּה עַל יְדֵי חֲבָלִים, צָרִיךְ לַעֲמֹד וּלְפָתְחָם, שֶׁאֵין זֶה רַק מְעַט טִרְחָה וְלֹא מִקְרֵי מִצְטַעֵר [בְּכוּרֵי יַעֲקֹב (ס״ק לו)]: **(מב) יָשֵׁן בְּבֵיתוֹ עַד וְכוּ׳.** וַאֲפִלּוּ אִם הֵקִיץ, לְהַחְמִיר אֵין צָרִיךְ לְקַדֵּשׁ בַּסֻּכָּה, דְּהָא אָמַר זְמַן מַאֲתְמוֹל, אֶלָּא יֹאכַל שָׁם כַּזַּיִת אַחַר סְעוּדָתוֹ. תְּרוּמַת הַדֶּשֶׁן (ח״א ס״ סי׳ צה), דַּרְכֵי מֹשֶׁה (אות ד), הַגָּהוֹת מַיְמוֹנִיּוֹת (ס״ קצו), מָגֵן אַבְרָהָם (ס״ק טו). וְעַ״ז כָּתַב דַּגַּם בְּלַיְלָה שְׁנִיָּה יֵשׁ חִיּוּב בְּכַזַּיִת בִּירִידַת גֶּשֶׁם, אֶלָּא דִּבְשִׁנְיָה אֵין לְבָרֵךְ לֵישֵׁב בַּסֻּכָּה אִם יָרְדוּ גְּשָׁמִים, עַיֵּן שָׁם: ז (טו) **מַטְרִיחִין.** נִרְאֶה לִי דְּזִקְא כְּשֶׁשָּׁכַב כְּבָר, אֲבָל אִם עֲדַיִן לֹא שָׁכַב יַחֲזֹר לַסֻּכָּה. מָגֵן אַבְרָהָם (ס״ק טז), עַיֵּן שָׁם.

בַּאֵר הֵיטֵב

וְיִקַּדֵּשׁ בְּבֵיתוֹ, רַק סוֹף הָאֲכִילָה יֹאכַל בְּזַיִת בַּסֻּכָּה בְּלֹא בְּרָכָה וְיָבֹרְךְ בִּרְכַת הַמָּזוֹן בְּבֵיתוֹ, עַיֵּן שָׁם. וְעַיֵּן בַּעֲטֶרֶת זְקֵנִים שֶׁלַּיְלָה הָרִאשׁוֹנָה אוֹכֵל כַּזַּיִת בַּסֻּכָּה וְיִגְמֹר הַסְּעוּדָה בַּבַּיִת וְיָבֹרְךְ שָׁם. וְכָתַב מַחֲזִיק בְּרָכָה (ס״ק יג) בְּשֵׁם זֶרַע אֶמֶת (ח״א ס״ צב) דְּיָכֹרְךְ הַמּוֹצִיא עַל דַּעַת לִגְמֹר סְעוּדָתוֹ בַּבַּיִת, וְאִם בָּרַךְ בַּסֻּכָּה עַל הַכַּזַּיִת, הֲוֵי גּוֹרֵם בְּרָכָה שְׁאֵינָהּ צְרִיכָה. וְעַיֵּן שָׁם עוֹד בְּשֵׁמוֹ שֶׁתָּבַב שֶׁבְּנֵי אָדָם שֶׁיֵּשׁ לָהֶם סַכּוֹת גַּג שֶׁל לוּחוֹת וְסוֹגְרִם בַּגְּשָׁמִים, וּכְשֶׁפּוֹסְקִים מִיָּד פּוֹתְחִים, וְהֶסְכֵּךְ נָגוּב וְיכוֹלִים לִסְעֹד שָׁם, מִצְוָה קְצָבְרֵי, וְהֵם חַיָּבִים בְּסֻכָּה, כֵּיוָן שֶׁאֵינָם מִצְטַעֲרִים צְרִיכִים לְבָרֵךְ, עַיֵּן שָׁם. וְעַיֵּן בְּקוּנְטְרֵס אַחֲרוֹן לְמַחֲזִיק בְּרָכָה (סק״א) שֶׁכָּתַב בְּשֵׁם הָאֲחֲרוֹנִים חַיִּים (סי׳ לח) שֶׁכָּתַב בְּשֵׁם הָרַ״מ נוֹחוֹ עֲדַיִן דָּנְכוֹן כָּל סְעוּדַת לַיְלָה הָרִאשׁוֹן לֶאֱכֹל בַּסֻּכָּה אֲפִלּוּ יָרְדוּ גְּשָׁמִים. עַד כָּאן לְשׁוֹנוֹ. וְכֵן הוּא בְּתְשׁוּבוֹת זְקַן אַהֲרֹן סִימָן (קס״א) [קס״ה] עַיֵּן שָׁם. וְכֵיוָן שֶׁכֵּן, הָבָא לְעֵשׂוֹת כֵּן אֵין מַזְהִירִין אוֹתוֹ, עַד כָּאן לֹא אָמְרוּ כָּל הַפָּטוּר כוּ׳ אֶלָּא בְּשָׁאַר יָמִים חוּץ מִלֵּילָה רִאשׁוֹן, וְצָרִיךְ עִיּוּן:

בְּאוּר הֲלָכָה

מַה שֶּׁאֵין כֵּן יוֹם טוֹב שֵׁנִי:

ו * **הָיָה אוֹכֵל בַּסֻּכָּה וְהָלַךְ לְבֵיתוֹ וּפָסְקוּ הַגְּשָׁמִים וְכוּ׳.** הִנֵּה בְּלִבּוּשׁ אִיתָא כְּשֶׁהִתְחִיל לֶאֱכֹל, וְכֵן אִיתָא בְּכָל בּוֹ (סי׳ עא) וְרַבֵּנוּ יְרֻחָם (נתיב ח ח״ב). אָמְנָם בְּרֹאשׁ״י (כט. ד״ה וירדו) אִיתָא כְּשֶׁיָּשַׁב לוֹ פָּסְקוּ, וְכֵן מַשְׁמַע לְשׁוֹן הַבְּרִיתָא (שם). וְעַל כָּל פָּנִים אִם פָּסְקוּ קֹדֶם שֶׁיָּשַׁב, מַשְׁמַע דַּאֲפִלּוּ לְרֹאשׁ״

מִשְׁנָה בְּרוּרָה

לְהַמְתִּין (סו) עַד חֲצוֹת הַלַּיְלָה פֵּן יַעֲבֹר (סז) הַגֶּשֶׁם, דְּאִם יַעֲבֹר, יִכָּנֵס לַסֻּכָּה וִיבָרֵךְ בִּרְכַת לֵישֵׁב בַּסֻּכָּה וְיֹאכַל, וְיוֹצֵא בָּזֶה הַמִּצְוָת עֲשֵׂה לְכָלֵי עַלְמָא. וְיֵשׁ מֵאַחֲרוֹנִים שֶׁכָּתְבוּ דְּאֵין כְּדַאי לְהַמְתִּין כָּל כָּךְ, דְּאִם יַמְתִּין עִם אֲכִילַת בְּנֵי בֵיתוֹ הַגְּדוֹלִים וְהַקְּטַנִּים, אֵין לְךָ מִנְיַעַת שִׁמְחַת יוֹם טוֹב יוֹתֵר מִזֶּה [שַׁעֲרֵי תְּשׁוּבָה (ס״ק יג)]. וְכֵן בְּאֵלֶּה רַבָּה

שַׁעַר הַצִּיּוּן

(סו) **וְיוֹתֵר מֵחֲצוֹת לֹא יַמְתִּין,** דְּזִמְן אֲכִילַת סְעוּדָה רִאשׁוֹנָה הוּא לְכַתְּחִלָּה גַּם כֵּן רַק עַד חֲצוֹת, וְכַנַּ״ל. (סז) **וְאִם מִצְטַעֵר בְּרֶעב אוֹ בִּשְׁנָה עַל יְדֵי הַמְתָּנָתוֹ [וּבִקְרִי בְּשִׁכְחוֹמִין אֶצְלוֹ אוֹרְחִים עֲנִיִּים וּמִסְתָּמָא לֹא אָכְלוּ כָּל הַיּוֹם וְהֵם תְּאֵבִים לֶאֱכֹל וּמִצְטַעֲרִים], אֵין לוֹ לְהַמְתִּין,** דְּמִמַּה נַּפְשָׁךְ, אִם מִצְטַעֵר חַיָּב, בְּוַדַּאי יָכוֹל לֶאֱכֹל וְיוֹצֵא בָּזֶה הַמִּצְוָת עֲשֵׂה, וְאִם מִצְטַעֵר פָּטוּר, גַּם כֵּן יָכוֹל לֶאֱכֹל [בְּכוּרֵי יַעֲקֹב (ס״ק לו)]. **וְאֶפְשָׁר עוֹד דִּלְעִנְיַן עֲנִיִּים דְּקַיְימִי אִם יְעַכְּבֵם מֵלֶּאֱכֹל אִיסּוּרָא נַמִּי אִיכָּא,** דְּהֵם אֵינָם מְחֻיָּבִים לְצַעֵר כָּל הַדְּעוֹת, וְאִיכָּא חֲשָׁשׁ דְּבַל תְּאַחֵר, עַיֵּן רֹאשׁ הַשָּׁנָה דַּף ד׳. (סמ) **וַאֲפִלּוּ הוּא אַחַר חֲצוֹת,** דְּכַמָּה פּוֹסְקִים סְבִירָא לְהוּ דְּאַף אַחַר חֲצוֹת הוּא עֲדַיִן זְמַן אֲכִילָה בַּסֻּכָּה: (סט) **וְאִם אוֹכֵל רַק כְּשִׁעוּר כַּזַּיִת אוֹ כְּבֵיצָה, אֵינוֹ יָכוֹל לְבָרֵךְ לֵישֵׁב בַּסֻּכָּה,** דְּלִדְעַת הַפּוֹסְקִים דִּסְבִירָא לְהוּ דִּמְצַטְעֵר חַיָּב בְּלֵילָה הָרִאשׁוֹנָה, הֲרֵי קָיְם מִתְּחִלָּה הַמִּצְוָת עֲשֵׂה בַּאֲכִילָה רִאשׁוֹנָה, וְשׁוּב עַתָּה הַדִּין כְּמוֹ בְּשָׁאַר יְמֵי סַכּוֹת דְּאֵין לְבָרֵךְ לֵישֵׁב בַּסֻּכָּה רַק עַל יוֹתֵר מִכְּבֵיצָה [בְּכוּרֵי יַעֲקֹב (ס״ק לא)], וְכֵן פָּסַק בְּסִדּוּר דֶּרֶךְ הַחַיִּים (דיני ישיבת הסוכה ס״ח), וּדְלֹא כְּחַיֵּי אָדָם (כלל קמז ס״ט): (ע) אַחֲרוֹנִים. **וּבְחַיֵּי אָדָם** (שם) **רָאִיתִי שֶׁכָּתַב דְּרָאוּי לְהַמְתִּין כָּל הַלַּיְלָה, שֶׁאִם יִפְסְקוּ הַגְּשָׁמִים יֹאכַל בַּסֻּכָּה, וְאַף עַל גַּב דְּאִם מִצְטַעֵר וְרוֹצֶה לֵישֵׁן פָּטוּר מִמֶּה נַּפְשָׁךְ,** דְּאִם מִצְטַעֵר חַיָּב, הֲרֵי כְּבָר קָיְם הַמִּצְוָת עֲשֵׂה, וְאִם מִצְטַעֵר פָּטוּר, הֲרֵי גַּם עַתָּה פָּטוּר, **מִכָּל מָקוֹם אִם מִתְחַזֵּק עַל עַצְמוֹ שֶׁלֹּא לִישֵׁן וּפָסְקוּ הַגְּשָׁמִים וְאוֹכֵל בַּסֻּכָּה מְבֹרָךְ וּמְקֻיָּם מִצְוַת עֲשֵׂה.** וּכְעֵין זֶה רָאִיתִי בְּמַעֲשֶׂה רַב, אַךְ דְּהַגְרָ״א אָזִיל לְשִׁיטָתוֹ דְּפָסַק לְגַמְרֵי כְּשִׁיטַת הַתּוֹסָפוֹת (ברכות מט: ד״ה אי) דְּמִצְטַעֵר פָּטוּר אַף

א] לִיקוּטֵי דִּבְרֵי הָרַב: (ס״ט) כתב: בליל שני של גלויות כיון שאינו אלא מנהג שהרי אנו בקיאים בקביעות החודש, יש לסמוך על סברא האחרונה [שפטור בשעת ירידת גשמים גם בלילה ראשון], ואינו צריך לאכול בסוכה בשעת הגשם. ומי שרוצה להחמיר על עצמו גם בליל שני כסברא הראשונה אינו צריך לקדש בסוכה אלא יקדש ויאכל כל סעודתו בתוך הבית ואחר האכילה יכנוס לסוכה ויאכל שם כזית ולא יברך לישב בסוכה. **ב]** בשו״ע הרב לא הזכיר דינים אלו. **ג]** וכן פסק בשו״ע הרב (סכ״ו).

עוז והדר - Mishna Brura Menukad © Copyright Oz Vehadar
Sacred Text - If printed do not throw away, requires genizah

הַגָּה: (טז) (מג) וְיֵעוֹר מִשְּׁנָתוֹ (טור). מִי שֶׁהוּא יָשֵׁן בַּסֻּכָּה וְיָרְדוּ גְּשָׁמִים, אֵין צָרִיךְ לְשַׁעֵר בִּכְדֵי שֶׁיִּתְקַלְקֵל הַתֶּבֶשֶׁל, דְּבִגְשָׁמִים מוּעָטִים הָוֵי צַעַר לִישֵׁן שָׁם, וְיוּכַל לָצֵאת (מהר״י וויל (סי׳ קנ״ט)). (מד) *וְכָל הַפָּטוּר מִן הַסֻּכָּה וְאֵינוֹ יוֹצֵא מִשָּׁם, אֵינוֹ מְקַבֵּל עָלָיו שָׁכָר וְאֵינוֹ אֶלָּא (יז) (מה) *הֲרָיוֹטוֹת (הגהות מיימוניות פ״ו (פוס ג)). וּכְשֶׁיּוֹצֵא מִן הַסֻּכָּה מִכֹּחַ הַגְּשָׁמִים, אַל יִבְעַט וְיֵצֵא, אֶלָּא יֵצֵא כְּנִכְנָע, כְּעֶבֶד שֶׁמּוֹזֵג כּוֹס לְרַבּוֹ וּשְׁפָכוֹ עַל פָּנָיו (מהרי״ל (מנהגים)):

ח (מו) נָהֲגוּ שֶׁאֵין מְבָרְכִים עַל הַסֻּכָּה (מז) אֶלָּא בְּשִׁשַּׁת (יח) [יח] (מח) אֲכִילָה, (וְהָכִי נָהוּג):

בְּאֵר הֵיטֵב

(טז) **וְיֵעוֹר.** פֵּרוּשׁ מֵעַצְמוֹ, וְאֵין צָרִיךְ לְהַקִּיצוֹ: (יז) **הֲרָיוֹטוֹת.** קַל וָחֹמֶר בָּזֶה לְמִי שְׁרוֹצֶה לְהַחְמִיר כְּשֶׁיּוֹרְדִים גְּשָׁמִים וְלֵילֵךְ לַסֻּכָּה וּלְבָרְכָהּ הַמּוֹצִיא וְלִישֵׁב בַּסֻּכָּה וְאַחַר כָּךְ לֶאֱכֹל בַּבַּיִת, וְהָוֵה בְּרָכָה לְבַטָּלָה. ט״ז (ס״ק יט): ח (יח) **אֲכִילָה.** וְכָתַב הַלְּבוּשׁ (ס״ב) עַל אוֹתָן שֶׁקּוֹבְעִין עַצְמָן לִשְׁתּוֹת אַחַר בִּרְכַּת הַמָּזוֹן, וְאַחַר הַשְּׁתִיָּה זְמַן מָה נִמְשָׁךְ שְׁחוֹרְרִין וְאוֹכְלִין סְעוּדָה שְׁנִיָּה בְּלִי הֶפְסֵק וּמְבָרְכִין שְׁנִית לֵישֵׁב בַּסֻּכָּה, נִרְאֶה לִי שֶׁטָּעוּת גָּמוּר הוּא בְּיָדָם, שֶׁהֲרֵי לֹא הִסִּיחוּ דַּעְתָּם מִישִׁיבַת סֻכָּה שֶׁכְּבָר בֵּרְכוּ עָלֶיהָ בְּסְעוּדָה הָרִאשׁוֹנָה, וּמַה שֶּׁנָּהֲגוּ לִקְבֹּעַ בִּרְכַּת לֵישֵׁב בַּסֻּכָּה עַל הָאֲכִילָה, הַיְנוּ מִשּׁוּם שֶׁמִּפְסִיחִין דַּעְתָּם מִן הָאֲכִילָה וְיוֹצְאִין מִן הַסֻּכָּה כַּמָּה פְּעָמִים וְחוֹזְרִין לְתוֹכָהּ, אֲבָל הָכָא שֶׁיָּשְׁבוּ בְּתוֹכָהּ כָּל הַיּוֹם,

שַׁעֲרֵי תְּשׁוּבָה

ח (יח) **אֲכִילָה.** עַיֵּן בְּאֵר הֵיטֵב. וְכָתַב בְּשִׁבּוּשׁ יַעֲקֹב חֵלֶק א׳ סִימָן ל״ב, בְּמִסָּפֵק אִם בֵּרַךְ לֵישֵׁב בַּסֻּכָּה אֵינוֹ חוֹזֵר וּמְבָרֵךְ, כְּמוֹ בְּמַאֲכָל בְּסִימָן (ט״ז) [ס״ז] (ס״א) דְּבָרְכוֹת סְפֵק דִּרְבָּנָן לְהָקֵל, עַיֵּן שָׁם. וְנִרְאֶה דְּאַף לְפִי מַה שֶּׁכָּתַב הַמָּגֵן אַבְרָהָם (ס״ק יז) בְּמִי שֶׁשָּׁכַח לְבָרֵךְ דַּאֲפִלּוּ אָכַל כְּבָר יְבָרֵךְ שֶׁהֲיְשִׁיבָה מִן הַמֻּבְחָר, הַיְנוּ בְּבָרוּר לוֹ שֶׁלֹּא בֵּרַךְ, אֲבָל בְּמִסָּפֵק אִם כֵּן אִם בָּאֶמֶת בֵּרַךְ גַּם עַל הֲיְשִׁיבָה אֵין לוֹ לְבָרֵךְ, כֵּיוָן שֶׁכְּבָר בֵּרַךְ, וְשֶׁפִּיר כָּתַב דְּהָוֵי לֵיהּ סְפֵק בְּרָכוֹת. וְאִם רוֹצֶה לֶאֱכֹל עוֹד, צָרִיךְ עַיּוּן אִם מָתַר לַעֲשׂוֹת הַפְסֵק, כְּגוֹן שֶׁיֵּצֵא

מִשְׁנָה בְּרוּרָה

(עט) אֵין צָרִיךְ לַעֲלוֹת לַסֻּכָּה בַּלַּיְלָה: (מג) **וְיֵעוֹר מִשְּׁנָתוֹ.** פֵּרוּשׁ (פ) מֵעַצְמוֹ, וְאֵין צָרִיךְ לְהַקִּיצוֹ. (פא) גַּם אֵין מְחֻיָּב לִמְסֹר שְׁנָתוֹ לַאֲחֵרִים שֶׁיְּקִיצוּהוּ כְּשֶׁיֵּאוֹר הַיּוֹם: (מד) **וְכָל הַפָּטוּר וְכוּ׳.** כְּגוֹן (פב) בְּמִצְטַעֵר. וּפָרְטֵי דִּינֵי מִצְטַעֵר יְבֹאַר לְקַמָּן בְּסִימָן תר״מ, עַיֵּן שָׁם: (מה) **הֲרָיוֹטוֹת.** קַל וָחֹמֶר בָּזֶה לְמִי שְׁרוֹצֶה לְהַחְמִיר כְּשֶׁיּוֹרְדִים גְּשָׁמִים וְלֵילֵךְ לַסֻּכָּה וּלְבָרְכָהּ שָׁם הַמּוֹצִיא וּבִרְכַּת לֵישֵׁב בַּסֻּכָּה וְאַחַר כָּךְ לֶאֱכֹל בַּבַּיִת, וְהָוֵי בְּרָכָה לְבַטָּלָה אֲפִלּוּ יֹאכַל שָׁם בַּסֻּכָּה אֲכִילַת קֶבַע [אַחְרוֹנִים]. וְעַיֵּן בְּבֵאוּר הֲלָכָה (ד״ה הדיוטות): ח (מו) **נָהֲגוּ וְכוּ׳.** רְצוֹנוֹ לוֹמַר אַף דְּמִדִּינָא דְּגְמָרָא לְדַעַת פּוֹסְקִים רִאשׁוֹנִים, כְּשֶׁבֵּרַךְ בַּסֻּכָּה וְיָצָא לַעֲשׂוֹת עִנְיָנוֹ וְלֹא לַחֲזֹר תֵּכֶף בְּעִנְיָן שֶׁהָיָה יְצִיאָה גְּמוּרָה, וְאִם כֵּן הֲרֵי הִסִּיחַ דַּעְתּוֹ מִן הַמִּצְוָה וּכְשֶׁיַּחֲזֹר אַחַר כָּךְ צָרִיךְ לְבָרֵךְ שֵׁנִית [וַאֲפִלּוּ מֵאָה פְּעָמִים בְּיוֹם, וְאֵימַת שָׁנְכָנְס אַף עַל פִּי שֶׁאֵינוֹ אוֹכֵל שָׁם מִבָּרֵךְ, שֶׁהֲרֵי גַּם הֲיְשִׁיבָה וְהֶעֱמִידָה שָׁם הִיא מִצְוָה דְּהָוֵי כְּעֵין תְּדִירוּ], וְדַוְקָא שֶׁיָּצָא יְצִיאָה גְּמוּרָה וּכְמוֹ שֶׁכָּתַבְנוּ, אֲבָל אִם יָצָא לַעֲשׂוֹת צָרְכָּיו אוֹ לְהָבִיא דָּבָר לַסֻּכָּה (פג) אֵין צָרִיךְ לְבָרֵךְ שֶׁהֲרֵי לֹא הִסִּיחַ דַּעְתּוֹ], מִכָּל מָקוֹם מִנְהַג כָּל הָעוֹלָם כְּדַעַת הַפּוֹסְקִים שֶׁאֵינָם מְבָרְכִים אֶלָּא בְּשִׁשַּׁת אֲכִילָה. וַאֲפִלּוּ אִם יוֹשְׁבִים בַּסֻּכָּה קֹדֶם אֲכִילָה שָׁעָה, אֵינָם מְבָרְכִים, דְּסְבִירָא לְהוּ דְּבָרָכָה שֶׁמְּבָרְכִים אַחַר כָּךְ עַל הָאֲכִילָה הִיא פּוֹטֶרֶת הַכֹּל, שֶׁהִיא הָעִקָּר, וְהִיא פּוֹטֶרֶת הַשֵּׁנָה וְהַטִּיּוּל וְהַלִּמּוּד, שֶׁכֻּלָּם טְפֵלִים לָהּ. (פד) וְכָתְבוּ הָאַחֲרוֹנִים דְּנִכּוֹן הַדָּבָר לְצֵאת גַּם דַּעַת הַפּוֹסְקִים הָרִאשׁוֹנִים וְלֹא לֵישֵׁב כָּךְ בִּלְי בְּרָכָה, וְעַל כֵּן תֵּכֶף בְּבוֹאוֹ מִבֵּית הַכְּנֶסֶת יְבָרֵךְ עַל דָּבָר שֶׁהוּא מֵחֲמִשָּׁה מִינִים וְיֹאכַל מִמֶּנּוּ (פד) מְעַט יוֹתֵר מִכַּבֵּיצָה וְיִבָּרֵךְ לֵישֵׁב בַּסֻּכָּה, וְלֹא יְבָרֵךְ אַחַר כָּךְ בְּשִׁשַּׁת אֲכִילָה: (מז) **אֶלָּא בְּשִׁשַּׁת וְכוּ׳.** וְאִם בֵּרַךְ פַּעַם אַחַת בְּשִׁשַּׁת אֲכִילָה וְלֹא יָצָא מִסֻּכָּתוֹ לַעֲשׂוֹת עֲסָקָיו, וְאַף אִם יָצָא מִסֻּכָּתוֹ רַק שֶׁהָיָה דַּעְתּוֹ לַחֲזֹר מִיָּד, (פה) אֵין צָרִיךְ לְבָרֵךְ שֵׁנִית לֵישֵׁב בַּסֻּכָּה (פו) אֲפִלּוּ אִם אוֹכֵל סְעוּדָה שְׁנִיָּה. כֵּיוָן שֶׁמְּצָנָה אַחַת הִיא. וְלָכֵן מִי שֶׁיּוֹשֵׁב כָּל הַיּוֹם בַּסֻּכָּה (פו) וְיָשֵׁן בַּלַּיְלָה בַּסֻּכָּה וּמִתְפַּלֵּל שָׁם, וְאִינוֹ יוֹצֵא לִשּׁוּם עֵסֶק רַק אַדַּעְתָּא לַחֲזֹר מִיָּד, (פה) אֵין צָרִיךְ לְבָרֵךְ רַק בְּשִׁשַּׁת אֲכִילָה רִאשׁוֹנָה, וְאַחַר כָּךְ אֵין צָרִיךְ לְבָרֵךְ. (פו) וְיֵשׁ אוֹמְרִים דְּכֵיוָן שֶׁיָּצָא בֵּינְתַיִם אֲפִלּוּ עַל דַּעַת לַחֲזֹר מִיָּד, צָרִיךְ לְבָרֵךְ בְּשִׁשַּׁת אֲכִילָה שְׁנִיָּה. (ל) וְאִם יָצָא לַעֲשׂוֹת עֲסָקָיו (פז) אוֹ לְבֵית הַכְּנֶסֶת לְהִתְפַּלֵּל, לְכֻלֵּי עָלְמָא צָרִיךְ לְבָרֵךְ בְּשִׁשַּׁת אֲכִילָה שְׁנִיָּה: (מח) **אֲכִילָה.** וְהַמִּתְעַנֶּה בְּסֻכּוֹת אוֹ שֶׁאֵין דַּעְתּוֹ לֶאֱכֹל פַּת

שַׁעַר הַצִּיּוּן

(עט) פוֹסְקִים: (פ) ט״ז (ס״ק יח) וּשְׁאָרֵי אַחֲרוֹנִים: (פא) אַחְרוֹנִים: ח (פב) פוֹסְקִים:
(פג) מָגֵן אַבְרָהָם (ס״ק יז) וְחַיֵּי אָדָם (כלל קמז סי״ג) וּבְכוּרֵי יַעֲקֹב (סק״מ): (פד) שֶׁהוּא שִׁעוּר חִיּוּב לְסֻכָּה וְכַנַּ״ל בְּסָעִיף ב׳, וְכֵן כָּתַב בְּדֶרֶךְ הַחַיִּים (דיני ישיבת הסוכה ס״ג), וּדְלֹא כְּחַיֵּי אָדָם (שם) דְּכָתַב שִׁעוּר כַּזַּיִת: (פה) מָגֵן אַבְרָהָם (שם) וּשְׁאָרֵי אַחֲרוֹנִים:
(פו) **הִנֵּה עִקַּר הַדִּין דְּעַל אֲכִילָה שְׁנִיָּה אֵין צָרִיךְ לְבָרֵךְ כְּשֶׁלֹּא יָצָא מִסֻּכָּתוֹ בֵּינְתַיִם, מְבֹאָר כֵּן בִּלְבוּשׁ** (ס״ב) **וּשְׁלְ״ה** (נר מצוה סי׳ ו), **וְהִסְכִּים עִמָּהֶם הַמָּגֵן אַבְרָהָם. וְאַף דְּדַעַת הַט״ז** (סק״כ) **וְחֶמְדַּ מֹשֶׁה לְהַסְכִּים לְהַב״ח** (סי׳ תרמג ס״ג) **דְּעַל אֲכִילָה שְׁנִיָּה צָרִיךְ לְבָרֵךְ בְּכָל גַּוְנֵי, הִנֵּה רֹב אַחֲרוֹנִים וְכִמְעַט כֻּלָּם הִסְכִּימוּ לְדִינָא דְּאֵין צָרִיךְ לְבָרֵךְ,** [וְהֵם הַחַלָּכָה בְּרוּרָה (סק״ד) וְהַגְּהָר שְׁלוֹם (סק״ה) וְהָאלִיָּה רַבָּה (ס״ק יח) וְהָרַב יַעֲקֹב עֶמְדִּין (במור וקציעה) וְחַיֵּי אָדָם (שם ס״ד) וְדֶרֶךְ הַחַיִּים (שם סט״ז) וְהַגְּרַ״ז (סי״ג)].
אֲכָן אִם יָצָא בֵּינְתַיִם וְהִיצִיאָה הָיְתָה עַל דַּעַת לַחֲזֹר מִיָּד, בָּזֶה יֵשׁ דֵּעוֹת בֵּין אַחְרוֹנִים, דְּדַעַת הַדֶּרֶךְ הַחַיִּים (שם) וְהַגְּרַ״ז (שם) וְכֵן מִשְׁמַע מִנְּהַר שְׁלוֹם (שם) שֶׁאֵין לְבָרֵךְ, וְדַעַת הָרַב יַעֲקֹב עֶמְדִּין (שם) וְכֵן הִסְכִּים לָזֶה הַבְּכוּרֵי יַעֲקֹב (שם) [וּמִפְּרָשׁ כֵּן דַּעַת הָאלִיָּה רַבָּה (ס״ק יח)], דְּאַף דְּבָעְלְמָא לְהַפּוֹסְקִים דְּכָל אֵימַת שֶׁנִּכְנַס לַסֻּכָּה מְבָרֵךְ מִכָּל מָקוֹם אִם לֹא יָצָא יְצִיאָה גְּמוּרָה שֶׁלֹּא לַחֲזֹר מִיָּד בְּוַדַּאי אֵין לְבָרֵךְ שֵׁנִית כְּשֶׁנִּכְנַס, הָכָא כְּשֶׁיָּרְצָה לֶאֱכֹל אֲכִילָה שְׁנִיָּה יְבָרֵךְ שֵׁנִית לֵישֵׁב בַּסֻּכָּה, כֵּיוָן

Mishna Brura Menukad © Copyright Oz Vehadar - עוז והדר
Sacred Text - If printed do not throw away, requires genizah

הִלְכוֹת סֻכָּה סִימָן תרמ

תרמ מִי הֵם הַפְּטוּרִים מִישִׁיבַת סֻכָּה. ובו י׳ סְעִיפִים:

א משְׁנָה סֻכָּה כ״ח (ע״א).
ב רַמְב״ם בְּרִישׁ פֶּרֶק ו׳, וְגָלְמַד מִדִּין הַשּׁוֹפָר, וְצִיְּנְתִּיו בְּסִימָן תקפ״ט (ס״ד).

א (ס) (א) [א]נָשִׁים וַעֲבָדִים וּקְטַנִּים פְּטוּרִים מִן הַסֻּכָּה. [ב]טֻמְטוּם (ב) וְאַנְדְּרוֹגִינוֹס (ג) חַיָּבִים מִסְפֵּק.

שַׁעֲרֵי תְּשׁוּבָה

לְעִנְיָנִי עַל דַּעַת שֶׁלֹּא לַחֲזֹר לְאָלְתָּר כְּמוֹ שֶׁכָּתַב הַמָּגֵן אַבְרָהָם (שם), וְשׁוּב אִם יֹאכַל אַחַר כָּךְ, שֶׁפִּיר יָכוֹל לְבָרֵךְ. וְאֵין לוֹמַר דְּזֶה הֲרֵי בְּרָכָה שֶׁאֵינָהּ צְרִיכָה, זֶה אֵינוֹ, דְּכָל שֶׁעוֹשֶׂה כֵּן מִשּׁוּם שֶׁרוֹצֶה לָצֵאת יְדֵי סֻכָּה, אֵין זֶה בְּרָכָה שֶׁאֵינָהּ צְרִיכָה. וְעוֹד דְּהֲרֵי אֵין יְדוּעַ לוֹ, דְּשָׁמָּא הִיא בְּרָכָה צְרִיכָה, וְעַיֵּן לְעֵיל סִימָן רט״ו (מג״א סק״ז). אַךְ יֵשׁ לוֹמַר דְּאִם יַעֲשֶׂה כֵּן יִצְטָרֵךְ לְבָרֵךְ עַל כָּל פָּנִים גַּם כֵּן עַל מָה שֶׁיֹּאכַל, וְזֶה שֶׁיְּבָרֵךְ הַמּוֹצִיא הוּא בְּרָכָה שֶׁאֵינָהּ צְרִיכָה. וְגַם דְּשָׁם אִיתָא דְּהִלְכְתְּחִלָּה אָסוּר שָׁמָּא יִשְׁכַּח. וּלְדַעַת הָאֲבָן עֹזֵר דְּכַפַּת אֵין צָרִיךְ לַחֲזֹר וּלְבָרֵךְ עַל הַפְּסָק זֶה, אִם כֵּן יֵשׁ לוֹמַר כֵּיוָן שֶׁאֵין צָרִיךְ לְבָרֵךְ בְּרָכַת הַמּוֹצִיא דְּכַחַד סְעוּדָה חֲשִׁיבִי, גַּם לְעִנְיַן סֻכָּה אֵין לוֹ לַחֲזֹר וּלְבָרֵךְ. וְגַם אִם יְבָרֵךְ בְּרָכַת הַמָּזוֹן וְיַחֲזֹר וְיֹטֵל יָדָיו וִיבָרֵךְ בְּרָכַת הַמּוֹצִיא וּבִרְכַת הַסֻּכָּה, כְּמוֹ שֶׁכָּתַב (המג״א) בְּסִימָן רט״ו סָעִיף קָטָן ו׳ בְּשֵׁם הַתּוֹסָפוֹת (שבת קיח. ד״ה במנחה), וְכֵן כָּתַב בְּסִימָן רצ״א (סק״ח), דְּיֵשׁ אוֹמְרִים שֶׁאֵין לְחַלֵּק סְעוּדַת שַׁבָּת בְּשַׁחֲרִית לִשְׁנַיִם כְּדֵי לָצֵאת הַשִּׁלְשׁ סְעוּדוֹת, דְּהֵוֵי גּוֹרֵם בְּרָכָה שֶׁאֵינָהּ צְרִיכָה. וְעַיֵּן בְּאֵלִיָּה רַבָּה שָׁם (סק״ד) שֶׁהֵבִיא מִלְּשׁוֹן תְּשׁוּבַת רַבֵּנוּ יוֹסֵף בְּכוֹר שׁוֹר כְּתַב יָד שֶׁכָּתַב שֶׁהוּא בְּרָכָה לְבַטָּלָה, שֶׁלֹּא נִמְרוּ סְעוּדָתָם וּמְבָרְכִים, עַיֵּן שָׁם. וְאַף דְּלֹא קַיְּמָא לַן הָכִי, מִכָּל מָקוֹם בִּמְקוֹם שֶׁאֵין צָרִיךְ כָּל כָּךְ אֵין לַעֲשׂוֹת כֵּן. וְלָכֵן נִרְאֶה לִי שֶׁאִם אֶפְשָׁר לוֹ שֶׁלֹּא לֶאֱכֹל אַחַר כָּךְ פַּת רַק פֵּרוֹת אוֹ מִינֵי תַּרְגִּימָא, מוּטָב, וְאִם צָרִיךְ לֶאֱכֹל פַּת כָּל צָרְכּוֹ וְצָרִיךְ לֶאֱכֹל פַּת, שֶׁפִּיר דְּמֵי שֶׁיְּבָרֵךְ בִּרְכַּת הַמָּזוֹן וְיֵצֵא מִן הַסֻּכָּה מְעַט לְצָרְכּוֹ וְכַדּוֹמֶה, וְשׁוּב יֹטֵל יָדָיו וִיבָרֵךְ הַמּוֹצִיא וְלִישֵׁב בַּסֻּכָּה. (וְאַף שֶׁלְּדַעַת הַמָּגֵן אַבְרָהָם לֹא מְהָנֵי הַפְסֵק מְעַט שֶׁדַּעְתּוֹ לַחֲזֹר, מִכָּל מָקוֹם בָּזֶה שֶׁעוֹשֶׂה מַעֲשֶׂה וּמְבָרֵךְ בִּרְכַּת הַמָּזוֹן מְהָנֵי, וְכֵן כָּתַב בְּכַפָּר אֵלִיָּה רַבָּה (ס״ק יח) שֶׁנִּרְאֶה לוֹ לְהַכְרִיעַ כֵּן, כֵּיוָן דִּלְדַעַת הַבַּ״ח (סי׳ תרמג ס״ג) וְהַט״ז (סק״כ) אַף שֶׁלֹּא יָצָא כְּלָל, כֵּיוָן שֶׁהִיא אֲכִילָה אַחֶרֶת, חוֹזֵר וּמְבָרֵךְ, עַיֵּן שָׁם בְּאֵלִיָּה (זוטא) [רַבָּה] סָעִיף קָטָן י״ח). וְאֵין חוֹשְׁשִׁין מִשּׁוּם בְּרָכָה שֶׁאֵינָהּ צְרִיכָה, דְּכִמְעַט שֶׁמַּתִּירִים לְחַלֵּק סְעוּדָתוֹ לִשְׁנַיִם מִשּׁוּם סְעוּדָה שְׁלִישִׁית כְּמוֹ שֶׁכָּתַב הַמָּגֵן אַבְרָהָם סִימָן רט״ו (שם), כְּמוֹ כֵן כָּאן יֵשׁ לְהַתִּיר מֵחֲמַת שִׁמְחַת יוֹם טוֹב. וְאֵין לוֹמַר שֶׁבָּאֱמֶת יֹאכַל בְּלֹא בְּרָכָה מִשּׁוּם קְפָק, דְּהָא בְּרָכָה שֶׁאֵינָהּ צְרִיכָה חְמוּרָה מֵאֲכִילָה בְּלֹא בְּרָכָה, דִּלְדַעַת הָרַמְב״ם (הל׳ ברכות א׳ ט״ו) הִיא דְּאוֹרַיְתָא, דְּוַדַּאי אֵין כָּאן בְּרָכָה שֶׁאֵינָהּ צְרִיכָה, דְּהָא צְרִיכָה הִיא עַתָּה, אֶלָּא שֶׁעַל יְדֵי שֶׁמְּבָרֵךְ בִּרְכַּת הַמָּזוֹן הוּא גּוֹרֵם בְּרָכָה שֶׁאֵינָהּ צְרִיכָה דְּגַם זֶה אָסוּר כִּדְמוּכָח בְּיוֹמָא (ע.) גַּבֵּי וְנִיחֵי סֵפֶר תּוֹרָה אַחֲרִינִי וְנִיקְרֵי וּכְמוֹ שֶׁכָּתַב הָרא״ש בְּהִלְכוֹת תְּפִלִּין (סי׳ טו) וּבְקֶרֶן כְּסוּי הַדָּם (חולין פ״ו סי׳ ו), מִכָּל מָקוֹם כֵּיוָן דְּהַשְׁתָּא מִיהוּ בְּעֵל כָּרְחֵךְ צָרִיךְ לַעֲשׂוֹת כֵּן לְהַנָּצֵל מִסְּפֵק, אֵינוֹ גּוֹרֵם בְּרָכָה שֶׁאֵינָהּ צְרִיכָה, דִּצְרִיכָה הִיא לְדִבְרֵיהֶם. וְעַיֵּן בְּבִרְכֵי יוֹסֵף סִימָן מ״ו (סק״ו) וּבְתִבּוּאוֹת שׁוֹר סִימָן י״ט (סק״ו), עַיֵּן שָׁם:

בַּאֵר הֵיטֵב

לָמָּה יְבָרְכוּ עָלֶיהָ פַּעַם אַחֶרֶת. עַד כָּאן לְשׁוֹנוֹ. וְהִסְכִּים עִמּוֹ הַמָּגֵן אַבְרָהָם (ס״ק יז), עַיֵּן שָׁם. אֲבָל הַט״ז (סק״כ) חוֹלֵק, וְהָאֲרִיךְ בְּרִאיוֹת דְּאֵין נִפְקוּתָא בְּמה שֶׁהִתְעַכְּבוּ שָׁם אוֹ יָצְאוּ וְחָזְרוּ, דְּהָא עִקַּר הַחִיּוּב מִצַּד קְבִיעוּת הָאֲכִילָה, וְכֵיוָן שֶׁנִּגְמַר קְבִיעוּת הָרִאשׁוֹן חִיַּב לַחֲזֹר וּלְבָרֵךְ עַל קְבִיעוּת הָאֲכִילָה הַשֵּׁנִיָּה. וּמִסֵּיַם שָׁם, כֵּן נִרְאֶה לִי פָּשׁוּט וְרַבִּים נוֹהֲגִין כֵּן וְהַדִּין עִמָּהֶם, וְכֵן כָּתַב מוֹרִי וְחָמִי זַ״ל בְּפִשִׁיטוּת (ב״ח סי׳ תרמג ס״ג), עַיֵּן שָׁם. עוֹד רְאִיתִי לְהַזְכִּיר דָּבָר פָּשׁוּט, שֶׁכָּל מַה שֶּׁשּׁוֹתִין קֹדֶם הָאֲכִילָה כְּגוֹן יַיִן שָׁרָף בְּקְבִיעוּת, אֵין צָרִיךְ בִּרְכַּת סֻכָּה, כִּי הָאֲכִילָה שֶׁיְּבָרֵךְ עָלֶיהָ אַחַר כָּךְ פּוֹטֵר אֲפִלּוּ מַה שֶּׁלְּפָנֶיהָ, וְהָרְאָיָה שֶׁאַף הַיְשִׁיבָה וְהַטִּיּוּל שֶׁלְּפָנֵי הָאֲכִילָה נִפְטְרוּ מִכֹּחַ הָאֲכִילָה שֶׁאַחֲרֶיהָ, קַל וָחֹמֶר בִּשְׁתִיָּה, וְהָרוֹצֶה לְבָרֵךְ עָלֶיהָ בִּשְׁתִיָּה יֵשׁ לוֹ לְחוּשׁ לִבְרָכָה לְבַטָּלָה. ט״ז (שם). וְעַיֵּן סָעִיף קָטָן ה׳ מַה שֶּׁכָּתַבְתִּי שָׁם. וּמָגֵן אַבְרָהָם (שם) כָּתַב, וּמִיהוּ טוֹב שֶׁיֹּאכַל מְעַט בְּבֹקֶר וִיבָרֵךְ לֵישֵׁב בַּסֻּכָּה, כְּדֵי שֶׁיִּפָּטֵר הַיְשִׁיבָה וְהַטִּיּוּל עַד אֲכִילָה אַחֶרֶת, אֲבָל בְּלֹא אֲכִילָה לֹא יְבָרֵךְ לֵישֵׁב בַּסֻּכָּה, דְּלֹא כְּשֻׁלְחָ״ה (נר מצוה סי׳ ח), עַיֵּן שָׁם. וְנִרְאֶה לִי דְּמִי שֶׁבָּדַעְתּוֹ שֶׁאֵין אוֹכֵל פַּת כָּל הַיּוֹם, וְכָל שֶׁכֵּן מִי שֶׁמִּתְעַנֶּה תַּעֲנִית חֲלוֹם בְּסָכוֹת, חַיָּב לְבָרֵךְ עַל הַסֻּכָּה בְּכָל פַּעַם שֶׁיִּכָּנֵס בָּהּ בְּאוֹתוֹ יוֹם לְטַיּוּל, כֵּיוָן שֶׁאוֹתוֹ יוֹם אֵין בּוֹ אֲכִילַת פַּת, הֲדֵרִינַן לְדִין הַתַּלְמוּד דְּמִכָּרֵךְ בְּכָל פַּעַם שֶׁנִּכְנָס לִישֵׁב בָּהּ. ט״ז (שם). וּמִי שֶׁהוֹלֵךְ בְּאֶמְצַע סְעוּדָתוֹ לְסֻכַּת חֲבֵרוֹ, צָרִיךְ לְבָרֵךְ לֵישֵׁב בַּסֻּכָּה שֵׁנִית, דְּהֲלִיכָה הֵוֵי הֶפְסֵק. אִם שָׁכַח לְבָרֵךְ לֵישֵׁב בַּסֻּכָּה עַד שֶׁאָכַל, נִרְאֶה לִי דְּיָכוֹל אַחַר כָּךְ עַל מַה שֶּׁרוֹצֶה לֶאֱכֹל, וַאֲפִלּוּ אֲכַל כְּבָר נִרְאֶה לִי דְּיָכוֹל לְבָרֵךְ, שֶׁגַּם הַיְשִׁיבָה מִן הַמְּצוָה. מָגֵן אַבְרָהָם (שם), עַיֵּן שָׁם:

א (ס) **נָשִׁים וכו׳.** וַאֲחֵרִים לֹא יְבָרְכוּ לֵישֵׁב בַּסֻּכָּה לְנָשִׁים אֶלָּא אִם כֵּן מְבָרֵךְ

מִשְׁנָה בְּרוּרָה

בְּאוֹתוֹ יוֹם, אֲ לְכֻלֵּי עָלְמָא כָּל אֵימַת שֶׁיֵּצֵא יְצִיאָה גְּמוּרָה חַיָּב לְבָרֵךְ, דְּדָוְקָא כְּשֶׁאוֹכֵל פַּת סְבִירָא לְהוּ לְהָנְהוּ פּוֹסְקִים שֶׁמְּבָרֵךְ עַל עִקַּר חִיּוּב הַסֻּכָּה וּפוֹטֵר כָּל הַדְּבָרִים הַטְּפֵלִים, אֲבָל כְּשֶׁאֵינוֹ אוֹכֵל לֹא שַׁיָּךְ זֶה [טַ״ז (סק״כ) וּשְׁאָרֵי אַחֲרוֹנִים]. [א]וְכָתַב הַחַיֵּי אָדָם (כלל קמז סט״ו) דְּהוּא הַדִּין כְּשֶׁיָּצָא יְצִיאָה גְּמוּרָה לְאַחַר אֲכִילָה, וְחוֹזֵר וְנִכְנָס, וְלֹא יֹאכַל עַד הָעֶרֶב, וְקֹדֶם הָאֲכִילָה (נ) יִצְטָרֵךְ עוֹד הַפַּעַם לְצֵאת לְבֵית הַכְּנֶסֶת, דְּבָזֶה גַּם כֵּן לְכֻלֵּי עָלְמָא צָרִיךְ לְבָרֵךְ. וּמִי שֶׁהוֹלֵךְ בְּאֶמְצַע סְעוּדָתוֹ לְסֻכַּת חֲבֵרוֹ, דַּעַת הַמָּגֵן אַבְרָהָם (ס״ק יז) שֶׁאֲפִלּוּ אִם הָיָה בְּדַעְתּוֹ בְּשָׁעַת בְּרָכָה שֶׁיֵּלֵךְ בְּאֶמְצַע הַסְּעוּדָה לְשָׁם וְלִשּׁוּב אַחַר כָּךְ מֵיד, (נ) אֲפִלּוּ הָכִי צָרִיךְ לְבָרֵךְ שָׁם לֵישֵׁב בַּסֻּכָּה, דַּהֲלִיכָה הֵוֵי הֶפְסֵק, וְעַל כֵּן אִם רוֹצֶה לֶאֱכֹל בְּסֻכָּה זוֹ דָּבָר שֶׁאָסוּר לֶאֱכֹל חוּץ לַסֻּכָּה, צָרִיךְ לְבָרֵךְ שָׁם לֵישֵׁב בַּסֻּכָּה. אָמְנָם הוּא לְשִׁיטָתוֹ אָזֵיל בְּסִימָן ח׳, אֲבָל לְפִי מַה שֶּׁכָּתַבְנוּ שָׁם (ס״ק לג-לד) דְּדַעַת כַּמָּה אַחֲרוֹנִים דַּהֲלִיכָה לֹא הֵוֵי הֶפְסֵק, (נא) [ב]אִם הָיָה בְּדַעְתּוֹ אֵין צָרִיךְ לְבָרֵךְ, וּסְפֵק בְּרָכוֹת לְהָקֵל [וְלִבּוּשֵׁי שְׁרָד]. וְאִם שָׁכַח לְבָרֵךְ לֵישֵׁב בַּסֻּכָּה עַד שֶׁהִתְחִיל לֶאֱכֹל, (נה) יְבָרֵךְ אַחַר כָּךְ עַל מַה שֶּׁרוֹצֶה

שַׁעַר הַצִּיּוּן

(נ) דְּאִי לָאו הָכִי, לְדַעַת רַבֵּנוּ תָּם דְּסִבְירָא לֵיהּ דַּאֲכִילָה שֶׁהִיא עִקַּר קְבִיעוּת פּוֹטֶרֶת כָּל הַטְּפֵלִים לָהּ, דְּהֵיינוּ יְשִׁיבָה וְשֵׁנָה וְטִיּוּל, בֵּין שֶׁלְּפָנֶיהָ וּבֵין שֶׁלְּאַחֲרָהּ הָאֲכִילָה, עַד הָאֲכִילָה הַשֵּׁנִיָּה [פּוֹסְקִים]: **(נא) הִנֵּה אֲנִכִי הָעִתַּקְתִּי דַּעַת הַגְּרַ״ז** (סי״ד) **דְּדַוְקָא אִם אוֹכֵל שָׁם,** וְעַל כָּרְחֵךְ דְּסִבְירָא לֵיהּ דְּמֵה שֶׁהוּבָא בְּבֵית יוֹסֵף (ד״ה ומ״ש שאפילו) בֵּין שֶׁאוֹכֵל שָׁם אוֹ לֹא הֵיינוּ רַק לְדַעַת הַסּוֹבְרִים דְּעַל הַכְּנִיסָה לְבַד גַּם כֵּן מְחַיֵּב לְבָרֵךְ, אֲבָל לְפִי מַה שֶּׁנִּתְבָּאֵר אֵינוֹ כֵּן. **וְדַעַת הַחַיֵּי אָדָם** (כלל קמז סט״ו) **שֶׁהָעִתִּיק דִּבְכָל מָקוֹם חַיָּב לְבָרֵךְ שָׁם אֲפִלּוּ אִם לֹא יֹאכַל,** נִרְאֶה דְּטַעֲמוֹ, דְּהַמְנָהֵג שֶׁנָּהֲגוּ הוּא רַק בְּבֵיתוֹ לְקִבְעַ שָׁם סְעוּדָה, אֲבָל בְּבֵית אֲחֵרִים שֶׁאֵין דַּרְכּוֹ לְקִבְעַ שָׁם סְעוּדָה, לְכֻלֵּי עָלְמָא כָּל שֶׁנִּכְנָס שָׁם חַיָּב לְבָרֵךְ. **וּמִכָּל מָקוֹם נִרְאֶה דַּאֲפִלּוּ לִדִידֵיהּ הוּא רַק כְּשֶׁנִּכְנָס לְשָׁם וְרוֹצֶה לֵישֵׁב שָׁם, אֲבָל כְּשֶׁנִּכְנָס לְשָׁם לִגְבּוֹת חוֹבוֹ וְכַדּוֹמֶה שֶׁאֵר עֲסָק, וְאֵין נַפְקָא מִינָּהּ אֶצְלוֹ בֵּין אִם הוּא סֻכָּה אוֹ בַּיִת אוֹ לֹא הָיָה דַּעְתּוֹ בְּשָׁעַת בְּרָכָה לְכַתְּחִלָּה לָזֶה, גַּם כֵּן אֵין צָרִיךְ לְבָרֵךְ. מֵיהוּ כֵּיוָן דְּאִיכָּא דֵּעוֹת גַּם כֵּן אֵין כְּדַאי לְצַאת בְּאֶמְצַע סְעוּדָה:** (נה) מָגֵן אַבְרָהָם (ס״ק יז)

וּשְׁאָרֵי אַחֲרוֹנִים: **(נו)** לְבוּשֵׁי שְׁרָד:

א (ס) אֵלִיָּה רַבָּה (סק״ב) וּשְׁאָרֵי אַחֲרוֹנִים: **(ב)** מָגֵן אַבְרָהָם (סק״א) וּשְׁאָרֵי אַחֲרוֹנִים:

לִיקוּטֵי דִּבְרֵי הָרַב: א] בשו״ע הרב (סי״ב) כתב דברכת לישב שבירך על אכילתו פוטרת את השתיה של כל היום וכן את השינה והטיול בסוכה כל היום אף אם יצא מהסוכה והפסיק הרבה ביניהם, כיון שהם טפלים לאכילה שהיא עיקר מצות הישיבה בסוכה.

ב] אבל בשו״ע הרב (סי״ד) כתב שצריך לברך לישב בסוכה אפילו בענין שאין צריך לברך ברכת הנהנין על אכילה זו, ומשמע דהיינו באופן שהיה בדעתו לילך לאכול שם. וכתב עוד שהוא הדין אפילו סוכת חברו סמוכה לסוכתו באותה חצר ג״כ צריך לחזור ולברך.

Mishna Brura Memukad © Copyright Oz Vehadar - עוז והדר
Sacred Text - If printed do not throw away, requires genizah